

**PREZES URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W POZNANIU**

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań
Tel. (0-61) 852-15-17, 852-77-50, Fax (0-61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, dnia 16 czerwca 2003 r.

RPZ-61/5/03/MK

DECYZJA Nr RPZ 6/2003

Na podstawie art. 23c ust. 1 i 2 w zw. z art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 122, poz. 1319 ze zm.) oraz par. 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Union Concept Poland sp. j. Tomasz Kmiecik, Piotr Pieńkowski z siedzibą w Poznaniu, przy ulicy Kościańskiej 27,

-działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

1. na podstawie art. 23 c ust. 1 wymienionej na wstępie ustawy, **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, praktykę polegającą na stosowaniu w Statucie Systemu Zakupów postanowień umownych wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu i **nakazuje zaniechania jej stosowania**.
2. na podstawie art. 23 c ust. 2 wymienionej na wstępie ustawy **zobowiązuje się** Union Concept Poland sp.j. Tomasz Kmiecik, Piotr Pieńkowski do przesłania, za potwierdzeniem odbioru, wszystkim swoim klientom, w terminie miesiąca od uprawomocnienia się decyzji, sentencji decyzji wraz z akapitami 11,12,13,14 uzasadnienia oraz oświadczenia w formacie przynajmniej A5, drukowanego w rozmiarze czcionki 14, o treści:

„Union Concept Poland sp.j. Tomasz Kmiecik Piotr Pieńkowski z siedzibą w Poznaniu, przy ulicy Kościańskiej 27 organizująca grupy konsumentów, którzy wzajemnie finansują swe zakupy, przyznaje, że w stosowanym przez nią Statucie Systemu Zakupów, w rozdz. VII, IX, X znajdują się niedozwolone postanowienia umowne, które ustanawiają obowiązek zapłacenia kary umownej wyłącznie po stronie konsumenta, ograniczają odpowiedzialność Spółki za niewykonanie zobowiązania oraz uprawniają do podejmowania arbitralnych decyzji. Wszystkie te postanowienia nie wiążą konsumentów. Stosowanie tych postanowień zostało uznane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów”.

3. na podstawie art. 23 c ust. 2 wymienionej na wstępie ustawy **zobowiązuje się** Union Concept Poland sp.j. Tomasz Kmiecik, Piotr Pieńkowski do dwukrotnej, w tygodniowych odstępach czasu publikacji, na własny koszt, w Gazecie Poznańskiej i Głosie Wielkopolskim, na jednej z pierwszych czterech stron, w terminie miesiąca od uprawomocnienia się decyzji, sentencji decyzji z pominięciem treści oświadczenia zawartego w punkcie drugim w rozmiarze czcionki 9,
4. na podstawie art. 100 e wymienionej na wstępie ustawy decyzji, w części objętej punktem 1 sentencji **nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.**

Uzasadnienie

1. Na zlecenie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie, w dniach 4 i 7 lutego 2003r. przeprowadzono kontrolę w Skote Polska sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu, przy ulicy Kościańskiej 27. Kontrola została przeprowadzona w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów prowadzonego przez Departament Polityki Konsumenckiej w Warszawie. Za praktykę Departament Polityki Konsumenckiej uznał stosowanie przez tę Spółkę postanowień wpisanych do rejestru klauzul niedozwolonych. Podczas kontroli ustalono, że obok wspomnianego podmiotu funkcjonuje pod tym samym adresem nowa spółka. Union Concept Poland sp. j. Tomasz Kmiecik, Piotr Pieńkowski (zwana dalej UPC sp.j.) prowadzi działalność od grudnia 2002r. Przedmiotem działalności UPC sp.j. jest udzielanie pożyczek pieniężnych poza systemem bankowym w systemie grup samofinansujących. Zadaniem UCP sp.j. jest organizowanie takich grup oraz administrowanie zebranymi środkami i przydzielanie produktów określonych przez klientów.
2. Z uwagi na podobieństwo przedmiotu działalności obu podmiotów gospodarczych, w dniu 18 marca 2003 r. wszczęto postępowanie wyjaśniające w celu wstępnego ustalenia czy UCP sp.j. stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów polegające na stosowaniu we wzorcach umownych postanowień, zwanych *Statutem Systemu Zakupów* wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych.
3. Materiały i informacje zgromadzone w postępowaniu wyjaśniającym uprawdopodobniły stosowanie bezprawnych praktyk przez UCP sp.j. W związku z powyższym 14 kwietnia wszczęto postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o czym zawiadomiono Spółkę.
4. Spółka nie ustosunkowała się do zarzutów sformułowanych w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania, nie skorzystała również z prawa zapoznania się z materiałem dowodowym zebrany w toku postępowania.
5. Oceniając przedstawiony stan faktyczny Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i zważył, co następuje:

6. Istotą praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonych w art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest bezprawne działanie przedsiębiorcy godzące w zbiorowe interesy konsumentów. W ustępie 2 tego artykułu ogólna definicja praktyki została wzbogacona o przykładowe wskazanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W przepisie tym do praktyk zaliczono stosowanie postanowień wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, prowadzonego przez Prezesa Urzędu.
7. Według przepisów ustawy do uznania zachowania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, wymagane jest spełnienie dwóch przesłanek. Po pierwsze, działanie przedsiębiorcy musi być bezprawne. Po drugie, naruszać musi zbiorowe interesy konsumentów.
8. Bezprawność działania UCP sp.j. przesądza stosowanie postanowień uznanych wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej Sądem Antymonopolowym) za niedozwolone. Drobne różnice w tekście porównywanych postanowień nie stanowią przeszkody dla uznania kontrolowanego unormowania umownego za niedozwolone. Ustawodawca nie przyznał Sądowi Antymonopolowemu uprawnienia do modyfikowania wpisywanego do rejestru postanowienia, w celu nadania mu brzmienia abstrakcyjnego. Z uwagi jednak na rozszerzoną skuteczność niedozwolonych postanowień umownych spełniają one w zasadzie funkcję przepisów prawnych. Do ich interpretacji stosować więc należy reguły wypracowane w nauce prawa i praktyce orzeczniczej. Niedozwolonym postanowieniem jest zatem również postanowienie, które mieści się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru.
9. Konstrukcja prawna chroniąca konsumenta przed klauzulami niedozwolonymi odnosi się wyłącznie do postanowień zaczerpniętych z wzorca umowy czyli formularza umowy lub regulaminu zredagowanego przez przedsiębiorcę przed zawianiem konkretnego stosunku umownego. Stosowanie przez przedsiębiorcę umów wzorcowych wskazuje na możliwość masowego zawierania umów. Oferta Spółki skierowana jest więc do nieoznaczonego kręgu osób, w konsekwencji zagrożony może zostać interes ogółu konsumentów – interes zbiorowy.
10. Spełnione więc zostały obie ustawowe przesłanki.
11. Kwestionowane przez Urząd postanowienia to unormowania rozdziału VII, IX i X *Statutu Systemu Zakupów*.
12. Pierwsze z nich o treści: „*Po terminie 10 dni składka członkowska nie podlega zwrotowi (...). W trakcie uczestnictwa Członka w Systemie zakupów, a po terminie 10 dni, Członek może złożyć rezygnację i wówczas uzyska zwrot wpłaconych rat czystych (bez waloryzacji i oprocentowania) z potrąceniem jednej raty kompletnej tytułem kary umownej*” odpowiada na przykład postanowieniu o liczbie porządkowej 26 w rejestrze niedozwolonych klauzul umownych. Postanowienie to, stosowane przez Europejski Fundusz Budowlany Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Antymonopolowego w dniu 12 sierpnia 2002r. (Sygn. akt XVII Amc 43/01). Postanowienie powyższe sprzeczne jest z art. 385³ pkt 12 i 13 16 k.c. Wskazany przepis uznaje za niedozwolone postanowienia, które wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczony zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia lub wykonania umowy, lub też przewidują utratę prawa

żądania zwrotu świadczenia konsumenta spełnionego wcześniej niż świadczenia kontrahenta, gdy strony wypowiedają, rozwiązują lub odstępują od umowy. Postanowienie to jest również niedozwolone z uwagi na obowiązek zapłaty wskazanej sumy wyłącznie przez Członka

13. Drugie z niedozwolonych postanowień, to regulacje rozdziału IX. Przewidziano w nim, że *„Gdyby w danym miesiącu środki wpłacone przez Członka danej Formacji nie wystarczyły na zakup jednego produktu, wówczas zebrane środki zasilą fundusz w następnym miesiącu. Gdyby w dwóch kolejnych miesiącach nie zebrano funduszu na zakup jednego produktu, UCP sp.j. upoważnione jest do wstrzymania Spotkań i do przystąpienia do likwidacji Formacji, lub podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom Formacji i umożliwi dalsze funkcjonowanie Członkom w systemie Zakupów, którzy terminowo wypełnili swoje zobowiązania”*. W rejestrze niedozwolonych postanowień umownych postanowienie takie zapisano na przykład pod liczbą porządkową 4, na podstawie orzeczenia Sądu Antymonopolowego wydanego w dniu 27 lutego 2002r. (Sygn. akt XVII Amc 27/01) w sprawie wzorców stosowanych przez Biuro Pośrednictwa Handlowo-Finansowego MeCom Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie. Zadaniem UCP sp. j. jest organizowanie i administrowanie systemu zakupów. Kwestionowane postanowienie zezwala Spółce na podjęcie szybkiej decyzji, może nieuzasadnionej dotyczącej likwidacji Formacji. W świetle powyższego Spółka nie ponosi żadnej odpowiedzialności za nienależyte wykonanie zobowiązania, a sam kontrahent Spółki ma ograniczony wpływ na wykonanie umowy, co sprzeczne jest z dobrymi obyczajami.
14. Trzecie postanowienie wpisane do rejestru to zapisy rozdziału X wskazujące, że *„W sytuacjach nieprzewidzianych w niniejszym Statucie Członek upoważnia UCP sp.j. do podejmowania decyzji w formie Zarządzenia”*. Postanowienie to wyczerpuje treść art. . 385³ pkt 4 i 10 k.c. a umieszczone zostało w rejestrze pod numerem 22 na skutek wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 6 maja 2002r. (Sygn. akt XVII Amc 44/01) wydanego przeciwko Polskiej Grupie Kapitałowej Kredyt Sp. zo.o. z Katowic. Na podstawie tego umownego unormowania Spółka jest uprawniona do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w umowie. Zwrot *„sytuacje nieprzewidziane”* jest bowiem niedookreślony stwarzając tym samym możliwość dowolnej interpretacji Spółce. Jednocześnie konsumentowi odebrane zostało prawo do zapoznania się z treścią niektórych postanowień umownych i wyrażenia na nie akceptacji.
15. Wobec powyższego, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał zachowanie przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.
16. Na podstawie art. 23 c ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwałych skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu. W szczególności może zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia wielokrotnego oświadczenia o określonej w decyzji treści i formie.
17. Poinformowanie konsumentów o stosowanych przez UCP sp.j. w *Statucie Systemu Zakupów* postanowieniach jest niezbędne. Z chwilą wpisania niedozwolonego postanowienia do rejestru zyskuje ono skuteczność wobec osób trzecich. Konsumentom mogą więc w drodze indywidualnych postępowań przez sądem dochodzić przysługujących im roszczeń.

18. Stosownie do art. 101e ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nadać decyzji rygor natychmiastowej wykonalności w całości lub w części, jeżeli wymaga tego ważny interes konsumentów.
19. Niewykonanie niezwłoczne decyzji spowodować mogłoby nieodwracalne, negatywne skutki dla chronionych ustawą interesów konsumentów. Postanowienia przytoczone w niniejszej decyzji uznane zostały przez Sąd Antymonopolowy za rażąco naruszające interesy konsumentów. Konsument, który jest już kontrahentem UCP sp. j. powinien możliwie szybko zostać zwolniony z obowiązku przestrzegania tych postanowień. Z kolei ewentualnego, przyszłego uczestnika systemu organizowanego przez UCP sp.j. należy chronić przed przystąpieniem do umowy, której wykonanie jest sprzeczne z dobrym obyczajem i narusza jego interes majątkowy. Postanowienia te jak wcześniej wskazano wyłączają obowiązek zwrotu uczestnikowi świadczenia wykonanego wcześniej niż świadczenie UCP sp.j., gdy odstępuje od umowy oraz zezwalają spółce na arbitralne podejmowanie decyzji w zakresie wykonania umowy.

Pouczenie

Zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ par.2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Poznaniu
Edward Stawicki

Otrzymuje:
Union Concept Poland sp.j.
Tomasz Kmieciak
Piotr Pieńkowski
Ul. Kościańska 27
60 – 112 Poznań